

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. spalio 24 d.*

„Apmokestinimas — Pridėtinės vertės mokestis — PVM skirtumo grąžinimas įskaitant — Akto dėl įskaitymo panaikinimas — Pareiga už vėlavimą mokėti palūkanas apmokestinamajam asmeniui“

Byloje C-431/12

dėl *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Rumunija) 2012 m. birželio 21 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. rugsėjo 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Agentia Națională de Administrare Fiscală

prieš

SC Rafinăria Steaua Română SA

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis antrosios kolegijos pirmininkas E. Juhász, teisėjai A. Rosas ir C. Vajda (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *SC Rafinăria Steaua Română Română SA*, atstovaujamos advokato D. Dascălu,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. H. Radu, E. Gane ir A.-L. Crișan,
- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Keppenne ir L. Lozano Palacios,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: rumunų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1, toliau – PVM direktyva) 183 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Agenția Națională de Administrare Fiscală* (Nacionalinė mokesčių administravimo tarnyba, toliau – *Agenția*) ir *SC Rafinăria Steaua Română SA* (toliau – *Steaua Română*) ginčą dėl prašymo sumokėti palūkanas už pavėluotą pirkimo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM), kurį privalėjo sumokėti *Steaua Română*, skirtumo grąžinimą.

Teisinis pagrindas

Sajungos teisė

- 3 PVM direktyvos 183 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Kai tam tikru mokestiniu laikotarpiu atskaityta suma viršija apskaičiuotą mokesčio sumą, valstybės narės gali arba grąžinti, arba perkelti skirtumą į kitą laikotarpį pagal savo pačių nustatytas sąlygas.“

- 4 Pagal PVM direktyvos 252 straipsnio 2 dalį:

„Valstybės narės nustato vieno, dviejų ar trijų mėnesių mokestinius laikotarpius.

Tačiau valstybės narės gali nustatyti ir kitokius mokestinius laikotarpius, jei jie nėra ilgesni nei vieneri metai.“

Rumunijos teisė

- 5 Mokestinė procedūra buvo nustatyta klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms galiojusios redakcijos 2003 m. gruodžio 24 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 92 dėl mokestinės procedūros kodekso (*Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală; Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 941, 2003 m. gruodžio 29 d.; iš naujo paskelbtas *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 513, 2007 m. liepos 31 d., toliau – Mokestinės procedūros kodeksas).

- 6 Mokestinės procedūros 124 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Apmokestinamieji asmenys turi teisę į palūkanas nuo iš valstybės biudžeto išieškotinių ar grąžintinių sumų, pradant skaičiuoti nuo kitos dienos po <...> numatyto termino pabaigos <...> Palūkanos turi būti mokamos apmokestinamajam asmeniui pareikalavus“.

- 7 2007 m. lapkričio 1 d. Ekonomikos ir finansų ministro įsakymo Nr. 1857/2007 (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 785, 2007 m. lapkričio 20 d.), kuriuo patvirtinama deklaracijų, kuriose nurodytas neigiamas PVM skirtumas ir pasirinktas grąžinimas, apdorojimo metodologija, 1 skyriaus B dalies 6 punkte nustatyta:

„Prašymai grąžinti mokesť turi būti išnagrinėti chronologine įregistravimo pas mokesčių administratorių tvarka per 45 kalendorines dienas nuo deklaracijos, kurioje nurodytas neigiamas [PVM] skirtumas ir pasirinktas grąžinimas.“

Faktinės pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudicinis klausimas

- 8 2007 m. gruodžio mėn. ir 2008 m. sausio mėn. *Steaua Română* PVM deklaracijose buvo nurodytas 3 697 738 Rumunijos lėjų (RON) neigiamas skirtumas, jį *Agentia* sutiko gražinti po patikrinimo.
- 9 Tačiau po to paties patikrinimo *Agentia* pateikė pranešimą apie mokėtiną mokestį, kuriame ji neteisėtai nustatė *Steaua Română* dvi papildomas mokestines prievoles: sumokėti 19 002 767 RON PVM ir 5 374 404 RON delspinigių. Vėliau ji išleido du aktus, kuriais remdamasi gražino PVM skirtumą įskaitymo būdu, ir taip buvo įvykdytos šios dvi mokestinės prievolės.
- 10 Kadangi *Steaua Română* skundai dėl pranešimo apie mokėtiną mokestį ir aktų dėl įskaitymo buvo atmesti, ji pateikė skundą *Curtea de Apel Ploiești* ir jis panaikino minėtus pranešimus 2008 m. gruodžio 4 d. ir 2009 m. spalio 14 d. sprendimais. 2009 m. birželio 9 d. ir 2010 m. gegužės 13 d. *Agentia* pateikti apeliaciniai skundai dėl šių sprendimų buvo atmesti *Înalta Curte de Casație și Justiție* sprendimais. Todėl *Agentia* turėjo gražinti *Steaua Română* 3 697 738 RON sumą, kurią nuo pat pradžių buvo reikalaujama gražinti.
- 11 Remdamasi aktų dėl įskaitymo ir pavėluoto neteisėtai įskaityto PVM gražinimo neteisėtumu *Steaua Română* taip pat pareikalavo iš *Agentia* sumokėti palūkanas nuo šios sumos, skaičiuojamas nuo įstatymo nustatyto 45 dienų termino, skirto apdoroti PVM deklaracijoms, pabaigos iki minėtos sumos gražinimo. Ji apskaičiavo 1 793 972 RON šių palūkanų.
- 12 Kadangi *Agentia* neatsakė į šį prašymą per taikytinuose teisės aktuose nustatytą terminą, *Steaua Română* du kartus pateikė skundus, kuriuose prašė sumokėti bendrą 1 793 972 RON įstatymuose nustatytų palūkanų sumą.
- 13 *Agentia* 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendimu atmetus šį prašymą, *Curtea de Apel București* 2011 m. vasario 14 d. sprendimu panaikino šį sprendimą ir priteisė iš *Agentia* sumokėti *Steaua Română* 1 793 972 RON įstatymuose nustatytų palūkanų, skaičiuotinių iki 2009 m. liepos 27 d.
- 14 *Agentia* pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Înalta Curte de Casație și Justiție*.
- 15 Apeliaciniame skunde *Agentia*, be kita ko, tvirtina, kad *Curtea de Apel București* padarė teisės klaidą, kai priteisė sumokėti 1 739 972 RON įstatymuose nustatytų palūkanų, nes pagal taikytinus teisės aktus baudžiama ne už pasirinktą apmokestinamųjų asmenų prašymų nagrinėjimo būdą, bet tik šių prašymų nagrinėjimo termino praleidimą. Taigi *Steaua Română* PVM deklaracijos ir kiti prašymai buvo išnagrinėti per nustatytus terminus. Todėl palūkanos už vėlavimą nėra mokėtinos už laikotarpį, per kurį galiojo aktai dėl įskaitymo.
- 16 *Steaua Română* rėmėsi 2011 m. gegužės 12 d. Sprendimu *Enel Maritsa Iztok 3* (C-107/10, Rink. p. I-3873) ir pažymėjo, kad šiame sprendime Teisingumo Teismas aiškiai pasisakė dėl PVM neutralumo principo aiškinimo ir taikymo, atsižvelgdamas į asmenų teisę gauti palūkanas už vėlavimą gražinti PVM skirtumą. Todėl *Steaua Română* prašė atmesti apeliacinį skundą kaip nepagrįstą ir iš esmės teigė, kad *Agentia* nesilaikė termino gražinti PVM.
- 17 Šiomis aplinkybėmis manydamas, kad kaip apeliacinės instancijos teismas jis yra paskutinės instancijos teismas, kuris privalo kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą, *Înalta Curte de Casație și Justiție* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Mokestinės procedūros kodekso 124 straipsnio nuostatų aiškinimas, kad valstybė neprivalo mokėti palūkanų nuo PVM deklaracijose reikalaujamų sumų nuo šių sumų įskaitymo dienos iki įskaitymo aktų panaikinimo teismo sprendimu dienos, prieštarauja Direktyvos 2006/112 <...> 183 straipsniui?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimu iš esmės siekia sužinoti, ar PVM direktyvos 183 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama tai, jog apmokestinamasis asmuo, prašantis grąžinti sumokėto pirkimo PVM nuo jo mokėtino PVM skirtumą, negali gauti iš valstybės narės mokesčių administratoriaus nuo šio mokesčių administratoriaus per vėlai grąžintos sumos skaičiuojamų palūkanų už vėlavimą už laikotarpį, per kurį galiojo administraciniai aktai, kuriuose buvo atmesta grąžinimo galimybė ir kurie vėliau buvo panaikinti teismo sprendimu.
- 19 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors PVM direktyvos 183 straipsnyje nenumatoma nei pareiga mokėti palūkanas už grąžintiną PVM skirtumą, nei data, nuo kurios šios palūkanos turi būti mokamos, tačiau vien ši aplinkybė neleidžia daryti išvados, kad šią nuostatą reikia aiškinti taip, jog valstybių narių nustatytos PVM skirtumo grąžinimo tvarkos nekontroliuojamos pagal Sąjungos teisę (minėto Sprendimo *Enel Maritsa Iztok 3 27* ir *28* punktai ir juose nurodyta teismo praktika).
- 20 Iš tiesų, nors PVM direktyvos 183 straipsnyje numatyta teisė į PVM skirtumo grąžinimą iš esmės kyla iš valstybių narių procesinio savarankiškumo, šis savarankiškumas ribojamas proporcingumo ir veiksmingumo principais (minėto Sprendimo *Enel Maritsa Iztok 3 29* punktas).
- 21 Be to, iš teismo praktikos matyti, kad PVM direktyvos 183 straipsnis, aiškinamas atsižvelgiant į PVM kontekstą ir bendrus šią sritį reglamentuojančius principus, apima specialias taisykles, kurių turi laikytis valstybės narės, įgyvendindamos PVM skirtumo grąžinimo teisę. Iš tiesų apmokestinamųjų asmenų teisė atskaityti iš jų mokėtino PVM sumokėtą prekių ir paslaugų pirkimo PVM yra pagrindinis Sąjungos teisės nustatytos bendros PVM sistemos principas. Ši teisė yra sudedamoji PVM sistemos dalis ir iš esmės negali būti ribojama. Ji įgyvendinama nedelsiant visų mokesčių, taikomų pirkimo ūkinėms operacijoms, atžvilgiu (minėto Sprendimo *Enel Maritsa Iztok 3 30–32* punktai ir juose nurodyta teismo praktika).
- 22 Atsižvelgdamas į šiuos svarstymus Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad PVM skirtumo grąžinimo tvarka negali pažeisti PVM sistemos neutralumo principo taip, jog apmokestinamajam asmeniui tektų visa šio mokesčio našta ar jos dalis, o tai visų pirma reiškia, kad skirtumas turi būti sugrąžintas per protingą laikotarpį (minėto Sprendimo *Enel Maritsa Iztok 3 33* punktas).
- 23 Dėl tų pačių priežasčių, kai apmokestinamajam asmeniui PVM skirtumas grąžinamas ne per protingą terminą, pagal PVM sistemos neutralumo principą reikalaujama, kad taip apmokestinamojo asmens patirti finansiniai nuostoliai dėl negalėjimo disponuoti aptariama pinigų suma būtų atlyginti sumokant palūkanas už vėlavimą.
- 24 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad iš valstybės biudžeto mokėtinų palūkanų apskaičiavimas, kai atskaitos taškas nėra ta diena, kurią pagal PVM direktyvą paprastai turėjo būti grąžintas PVM skirtumas, iš esmės pažeidžia šios direktyvos 183 straipsnio reikalavimus (minėto Sprendimo *Enel Maritsa Iztok 3 51* punktas). Taigi iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje taikytinuose nacionalinės teisės aktuose iš esmės numatyta, kad palūkanos už vėlavimą skaičiuojamos pasibaigus 45 dienų terminui, skirtam PVM deklaracijoms išnagrinėti.
- 25 Be to, reikia konstatuoti, kad apmokestinamojo asmens požiūriu priežastis, dėl kurios PVM skirtumas buvo grąžintas pavėluotai, nesvarbi. Šiomis aplinkybėmis iš esmės nesiskiria pavėluotas grąžinimas dėl prašymo administracinio nagrinėjimo praleidus terminą ir pavėluotas grąžinimas dėl administracinių aktų, kuriuose buvo atmesta grąžinimo galimybė ir kurie vėliau buvo panaikinti teismo sprendimu.
- 26 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: PVM direktyvos 183 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama tai, jog apmokestinamasis asmuo, kuris prašo grąžinti sumokėto pirkimo PVM nuo jo mokėtino PVM skirtumą, negali gauti iš valstybės narės mokesčių

administratoriaus nuo šio mokesčių administratoriaus per vėlai grąžintos sumos skaičiuojamų palūkanų už vėlavimą už laikotarpį, per kurį galiojo administraciniai aktai, kuriuose buvo atmesta grąžinimo galimybė ir kurie vėliau buvo panaikinti teismo sprendimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 27 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 183 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama tai, jog apmokestinamasis asmuo, kuris prašo grąžinti sumokėto pirkimo pridėtinės vertės mokesčio nuo jo mokėtino pridėtinės vertės mokesčio skirtumą, negali gauti iš valstybės narės mokesčių administratoriaus nuo šio mokesčių administratoriaus per vėlai grąžintos sumos skaičiuojamų palūkanų už vėlavimą už laikotarpį, per kurį galiojo administraciniai aktai, kuriuose buvo atmesta grąžinimo galimybė ir kurie vėliau buvo panaikinti teismo sprendimu.

Parašai.